

Samen Verder
door samen werken

Gespreksnotitie

Werkbijeenkomst Samen Verder

14 maart 2016

Mr. Julia den Hartogh

Drs. Vivian den Hartogh

Inleiding

In juli 2015 is het project 'Samen Verder' van start gegaan. Bij de afsluiting van het project zal de BPBI een landelijk modelconvenant ter beschikking stellen dat door gemeenten en beschermingsbewindvoerders in samenspraak met elkaar lokaal ingekleurd kan worden. Door het convenant te gebruiken wordt de samenwerking bevorderd en geïntensiveerd.

Om dit eindproduct te kunnen opleveren is het project in een aantal fasen opgedeeld. De eerste fase bestond uit het organiseren van vijf regionale bijeenkomsten in het najaar van 2015 met als doel input op te halen voor het vervolg van het project. (Voor de uitkomsten zie: Gespreksnotitie regiobijeenkomsten Samen Verder).

De tweede fase bestond uit het inhoudelijk doorpakken op de, in de regionale bijeenkomsten opgehaalde, input door middel van werkgroepen. Op 19 februari 2016 is in werkgroepvorm met een select aantal deelnemers vanuit gemeenten en beschermingsbewindvoerderskantoren besproken wat er noodzakelijk is om in de pilots uit te werken. Doel is om met deze bouwstenen landelijk pilots in te richten. Binnen deze pilots wordt vorm gegeven aan het samenwerkingsconvenant. Dit convenant wordt direct in de pilots getest. Hiermee worden niet alleen de eventuele 'kinderziekten' uit het convenant gehaald, het landelijk convenant kan daarmee ook rekenen op draagkracht en is daadwerkelijk uitvoerbaar in de praktijk.

Fase drie bestaat uit het inrichten van de pilots (voorjaar 2016 tot voorjaar 2017). Binnen de pilots worden samenwerkingsafspraken gemaakt en uitgetest. BPBI zal de gemaakte samenwerkingsafspraken ophalen en vervatten in een raamovereenkomst / landelijk samenwerkingsconvenant (oplevering zomer 2017).

De belangrijkste bouwstenen en aandachtspunten die we hebben opgehaald uit de **werkgroepbijeenkomst**, zijn in dit document samengevat.

Opbrengst werkgroepen

In de bijeenkomst die voorjaar 2016 plaatsvond, zijn drie werkgroepen aan de slag gegaan met de volgende opdracht: wat is er nodig om integraal en complementair te kunnen werken, een efficiëntie slag te maken, effectiever aan de slag te gaan en bewuster om te gaan met maatschappelijke gelden en het terugdringen van kosten? Het uitgangspunt daarbij is 'hoe kan de cliënt beter worden bediend?'

Het hoe bestaat uit het uitwerken van wat er nodig is om de cliënt de juiste ondersteuning te bieden. Het gaat dan om overlegstructuren, werkprocessen, afstemming in beleid, gegevensuitwisseling, verdeling van rollen, taken en bevoegdheden, etc.

Daarbij is een tweedeling gemaakt in:

1. de bouwstenen die nodig zijn voor de op te stellen samenwerkingsafspraken en
2. de bouwstenen voor de in te richten pilots.

De input uit de regionale bijeenkomsten over communicatie, werkprocessen en rolverdeling is als basis gebruikt.

Bouwstenen samenwerkingsafspraken

De bouwstenen voor de op te stellen samenwerkingsafspraken zijn de volgende:

Uitgangspunten voor de communicatie

Overlegstructuur inregelen; landelijk, lokaal en op dossierniveau

Overlegstructuur is de bodem van samenwerking, zowel landelijk als lokaal – borging kwaliteit van elkaars dienstverlening

Dossieroverleg zoomt in op informatie-uitwisseling en oplossen knelpunten op dossierniveau

Het is van belang om vast te leggen dat de partijen zich verbinden tot het oprichten en in stand houden van een platform dat dient voor periodiek overleg. Dit overleg krijgt niet alleen **landelijk** gestalte, bijvoorbeeld op branche niveau. Het overleg moet ook **lokaal** gevormd worden.

In het lokale overleg wordt de samenwerking vormgegeven. Het gaat dan om het creëren van commitment om samen te werken, de relatieopbouw en onderhoud tussen de betrokken partijen. In deze overleggen wordt niet alleen de voortgang van de lokale samenwerking geborgd en versterkt, hier worden ook de knelpunten aangekaart. Met als doel deze, waar mogelijk, op te lossen. Daarnaast worden ontwikkelingen gedeeld, in gezamenlijkheid beleid gevormd en de kwaliteit van elkaars dienstverlening verbeterd en geborgd.

Daarnaast wordt er een overleg op dossierniveau ingeregeld. Hiervoor zullen aparte momenten worden ingepland, met daarvoor vaste contactpersonen. Deze contactpersonen bewaken de lokale samenwerking op dossierniveau. Hiervoor is het nodig dat er een informatiestructuur wordt ingericht. Het gaat er om op lokaal niveau snel informatie te kunnen delen, uit te wisselen en elkaar te kunnen

informereren. Een vorm kan een website of telefoonnummer zijn of er kan worden aangehaakt bij reeds bestaande initiatieven.

Binnen deze informatiestructuur is het convenant het uitgangspunt. Iedere betrokken partij spant zich in om aan het convenant zoveel mogelijk bekendheid te geven bij lokale organisaties, samenwerkingspartijen en uitvoerders, en het convenant na te leven.

Uitgangspunten voor de werkprocessen

Samenwerkingsafspraken maken over de instroom, doorstroom en uitstroom

Afspraken maken over vereenvoudigde aanvragen; schuldhulpverlening, bijzondere bijstand

Er worden door de betrokken partijen afspraken gemaakt over de instroom, doorstroom en uitstroom van cliënten in zowel beschermingsbewind als schuldhulpverlening. Uitgangspunt is de behoefte van de cliënt en de daarbij best passende ondersteuningsbehoefte.

Bij het bepalen van het best passende aanbod worden evidence based instrumenten¹ ingezet om te komen tot een 'cliëntprofiel'. Om dit in te regelen is het betrekken van een onafhankelijke organisatie, die de profielen opstelt of het instrument afneemt, een optie. Deze organisatie neemt dan een adviserende rol op zich. Essentieel is dat er in gezamenlijkheid (in ieder geval gemeenten met beschermingsbewindvoerders) een doelgroepenbeleid wordt geformuleerd. Op basis van het profiel van de cliënt kan dan het best passende traject worden ingezet.

De partijen onderzoeken of het mogelijk is om onderling afspraken te maken over hoe de vereenvoudiging van aanvragen kan worden gerealiseerd. Voorbeelden zijn een versimpelde aanvraag voor schuldhulpverlening of voor bijzondere bijstand. Dit kan gestalte krijgen in een eenmalige digitale uitvraag. Of het vooraf communiceren op welke termijnen, wat aangeleverd moet worden en hoe. Of een directe ingang/contact waarmee bewindvoerders wijzigingen kunnen melden bij de gemeente en vice versa. Of zorgen dat informatie toegankelijk is of direct opvraagbaar is. Hierbij is het ook behulpzaam om vooraf af te spreken wanneer welke informatie wanneer gedeeld moet worden.

Uitgangspunten voor de rolverdeling en rolverheldering

Afspraken maken over complementair en integraal werken

Afspraken maken over de rol, (on)mogelijkheden, van een ieder bij cliënten met schulden

Inspanningsplicht voor kwaliteit en kwaliteitsborging door inrichten meldpunt 'misstanden'

¹ Denk hierbij aan instrumenten van traject 51 of Mesis.

Het uitgangspunt is dat partijen samenwerken en elkaar aanvullen qua dienstverlening. Dit betekent dat er complementair wordt gewerkt. De partijen erkennen elkaars rol en taken. Doel is dat er een integrale en sluitende dienstverlening aan de cliënt wordt geboden door in ieder geval gemeenten (via armoedebeleid en schuldhulpverlening) en beschermingsbewindvoerders.

Daarbij wordt door alle partijen onderzocht wat de mogelijkheden zijn om de hoogst haalbare kwaliteit van dienstverlening te bewerkstelligen, met zo min mogelijk maatschappelijke kosten. Alle partijen hebben hiertoe een inspanningsplicht.

Onderdeel hiervan is het in kaart brengen van de mogelijkheden van alle partijen alsook hun beperkingen. Dit wordt gedeeld met iedere professional die binnen de lokale sociale kaart gebruik maakt van of verwijst naar deze diensten.

Zodra het gaat om werkprocessen die elkaar raken, wordt er actief door gemeenten en beschermingsbewindvoerders geïnformeerd. Denk hierbij aan een beschermingsbewind in het kader van problematische schulden en het opstarten van gemeentelijke schuldhulpverlening. Bij deze werkprocessen wordt vooraf door de betrokken partijen afgesproken op welke moment men elkaar informeert en benoemd wat men doet. De partijen zijn aanspreekbaar op het nakomen van deze afspraken.

Om de kwaliteitsborging te optimaliseren wordt er een meldpunt ingericht waar signalen m.b.t. misstanden kunnen worden gemeld. Dit meldpunt functioneert naast de reeds bestaande mogelijkheid van melden van misstanden bij de rechtbank en/of de specifieke organisatie van de beschermingsbewindvoerder. Het gaat om situaties waarbij de cliënt hinder ondervindt door het handelen van een beschermingsbewindvoerder of door niet op elkaar aansluitende werkprocessen van zowel gemeenten als beschermingsbewindvoerders. Belangrijk is om naast misstanden ook de goede voorbeelden met elkaar te delen. Het platform dat binnen het project 'Samen Verder' wordt geboden is een voorbeeld hoe goede voorbeelden gedeeld kunnen worden.

Bouwstenen pilots

De bouwstenen voor het inrichten van de pilots zijn de volgende:

Vanuit de gemeenten zijn er twee uitgangspunten die doorslaggevend zijn in de samenwerking met beschermingsbewindvoerders:

- Er moet sprake zijn van vertrouwen tussen gemeenten en beschermingsbewindvoerders.
- Er is een sterk financieel aandachtspunt m.b.t. de inzet van bijzondere bijstand voor beschermingsbewind. Maatschappelijke gelden moeten meer efficiënt worden ingezet.

Er zijn drie belangrijke stappen die genomen moeten worden om te voldoen aan deze twee uitgangspunten. Zodoende wordt de samenwerking versterkt:

1. Partijen moeten in elkaars verlengde gaan werken. Dit komt ook overeen met het punt van integraal en complementair werken als onderdeel van het op te stellen samenwerkingsconvenant.
2. Partijen moeten vertrouwen opbouwen. Dit vertrouwen ontstaat ook werkenderwijs. Door het maken van goede afspraken in het convenant en de mogelijkheid om elkaar op deze afspraken te wijzen en elkaar eraan te houden, kan het vertrouwen worden opgebouwd.
3. Partijen moeten meer werken vanuit doelgroepen. Hier gaat het erom dat er gezamenlijk inzichtelijk wordt gemaakt welke kenmerken bepaalde groepen hebben. Welke behoeften deze cliënten hebben in de ondersteuning van hun financiële zelfredzaamheid. Maar ook welke (on)mogelijkheden er zijn, bijvoorbeeld om de doelgroep financieel zelfredzaam te krijgen. Momenteel is er onvoldoende zicht op de diverse doelgroepen die gebruik maken van bijzondere bijstand voor beschermingsbewind. Daarnaast is er onvoldoende beeld bij welke doelgroepen, met een beschermingsbewind maatregel, wel of niet leerbaar zijn. Bij groepen met een hoge leerbaarheid is het zeer interessant om deze niet (alleen) via beschermingsbewindvoering te bedienen, maar gezamenlijk in te zetten op het financieel zelfredzaam maken.

Punt drie, werken vanuit doelgroepen, kan de meeste kostenbesparing opleveren, doordat dit mogelijkheden biedt om samen afspraken te maken over de instroom, doorstroom en uitstroom van cliënten.

Gemeenten zien grofweg een tweedeling van onder beschermingsbewindgestelden. Het gaat dan om cliënten met:

- A. Het zogenaamde 'reguliere beschermingsbewind'. De grondslag voor beschermingsbewind is een geestelijke of lichamelijke oorzaak. De inschatting is dat screening van deze groep waarschijnlijk overbodig is. Omdat deze cliënten niet op de korte termijn financieel zelfredzaam zullen worden.
- B. Het zogenaamde 'schuldenbewind'. Dit bewind wordt iedere (maximaal) vijf jaar getoetst door de rechter op noodzakelijkheid van de voortzetting. De grondslag voor het opleggen van beschermingsbewind is de aanwezigheid van problematische schulden.

De groep van het 'schuldenbewind' kan wederom grofweg in tweeën worden gedeeld:

B1; De tijdelijke onderbewindgestelden

B2; De duurzaam onderbewindgestelden.

Het verschil tussen beide groepen is de mate van leerbaarheid van de cliënt. Het idee is dat de cliënten die tijdelijk onder schuldenbewind worden gesteld, leerbaar zijn. Duurzaam onder schuldenbewindgestelden, zijn dermate financieel niet-zelfredzaam dat beschermingsbewind een goede vorm van bescherming biedt tegen het verder oplopen of escaleren van schuldproblematiek.

Gemeenten hebben met name belangstelling voor groep B-1. Vanwege de leerbaarheid is de verwachting dat een minder ingrijpende maatregel, denk aan budgetbeheer of budgetondersteuning, op termijn kan worden ingezet en mogelijk zelfs geheel worden afgebouwd. Op deze groep verwacht men kosten te kunnen besparen.

Groep B-2 daarentegen komt óf rechtsreeks bij de bewindvoerder terecht óf wordt via de schuldhulpverlener naar bewind doorgestuurd. Dit i.v.m. de lage leerbaarheid van de cliënt of de verwachting dat de cliënt niet financieel zelfredzaam zal worden.

Bij groep B-2 geldt dat de bewindvoerder bij een positieve afronding van het schuldentraject verplicht is om dit te melden bij de rechtbank. Het tarief wordt dan omgezet naar het normale basistarief, in plaats van het verhoogde 'schuldenbewind tarief'.

Bij deze constructie geldt een extra stimulans voor gemeenten om beter met het schuldhulpverleningstraject aan te sluiten op de beschermingsbewindvoering. Immers, bij een positieve afronding van de schuldproblematiek door de beschermingsbewindvoerder, gaat het tarief per direct omlaag. Dit levert ook een vorm van kostenbesparing op. Maar vraagt dus ook een intensieve samenwerking waarbij deze informatie wordt gedeeld.

Tot slot, highlights vanuit de regionale bijeenkomsten en werkgroepen

Vanuit de regionale bijeenkomsten en de werkgroep is een duidelijke lijn van onderwerpen naar voren gekomen, waarop in de pilots verder kan worden gebouwd.

In het convenant dient in ieder geval het volgende aan de orde te komen:

De achterliggende redenen om samen te werken:

- De partijen onderkennen het belang van samenwerking.
- Partijen hebben een inspanningsverplichting om de samenwerking te intensiveren.
- Client beter bedienen in zijn of haar behoeftes en maatschappelijke middelen efficiënter in te zetten.

De doelen die men binnen de samenwerking wil bereiken:

- Het doel van het convenant is dat partijen gaan samenwerken.
- Vanuit de samenwerking wordt een kwaliteits- en efficiëntie slag gemaakt.

Vanuit het werkveld zijn enkele behoeften voor het convenant naar voren gebracht. Het gaat om communicatie, werkprocessen, rolverheldering en verduidelijking en kwaliteitsimpuls.

In het convenant kunnen inspanningsverplichtingen worden vastgelegd met betrekking tot:

- Het delen van kennis en kunde
- Het bevorderen van een communicatiestructuur.
- Het bevorderen complementair en/of integraal werken.
- Het maken van afspraken over de instroom, doorstroom en uitstroom.
- Het bevorderen van de kwaliteit en op welke wijze (bijvoorbeeld door het inregelen van een meldpunt voor misstanden).
- Het delen van openbare informatie over de rol, taken en bevoegdheden van de beschermingsbewindvoerder / schuldhulpverlener, etc.

Voor meer informatie over het project Samen Verder:

Branchevereniging voor Professionele Bewindvoerders en Inkomensbeheerders
Dorpsstraat 24 AB
2912 CB Nieuwerkerk aan den IJssel
T: Telefoon: 0180 - 333 288
E: samenverder@bpbi.nl